

צוות הבדיקה

נתוני גיוס חרדים לצה"ל

האם צה"ל שיקר וזייף נתונים?

איך הכל התחיל?

בחודש אפריל 2019 צה"ל מגלה פערים בדיווחים
ומתחיל בדיקה פנימית לבירור הנתונים

צוות הבדיקה

בתאריך 4/12/19, ו' בכסלו תש"פ, מינה הרמטכ"ל צוות בדיקה:

האלוף (מיל)
רוני נומה

תא"ל (מיל)
רמי בן אפרים

מר
יהודה משי זהב

הגברת
מלכה פיוטרקובסקי

מה בדקנו?

1

אופן חישוב נתוני
החרדים לצה"ל
בשנים 2011-2018

2

האופן שצה"ל חישב את
מספר המתגייסים החרדים,
בהירות ההגדרה של חייל
חרדי עפ"י החוק ואופן
מימושה

3

התהליך בו נקבע מספר
החרדים שהתגייסו לצה"ל

4

מנגנוני בקרה ומעקב

מה עשינו?

יום למידה במיטב בשיתוף מנהלת חרדים

נציגי עמותות שעוסקות בגיוס וליווי חרדים

מפגשי העמקה עם מובילי דעה בחברה החרדית

מפגש עם תנועות חברתיות

עשרות מפגשים עם אנשי צבא בעבר ובהווה

מפגשים עם גופי מחקר

מפגש עם יו"ר התנועה לאיכות השלטון

מפגשי למידה עם חיילים וקצינים חרדים

שיח עם משרד החינוך

סיורים בישיבות

מפגש עם משרד הביטחון

מפגשים עם נציגי משרד האוצר

מפגש עם מנהל החינוך בעיריית ירושלים

מפגש עם המכון הישראלי לדמוקרטיה

מפגשים עם אנשי תקשורת

עיקר ממצאי צוות הבדיקה

מספר המתגייסים החרדים לצה"ל בשנים 2014-2018

אינו תואם את יעדי הגיוס

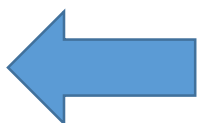
1

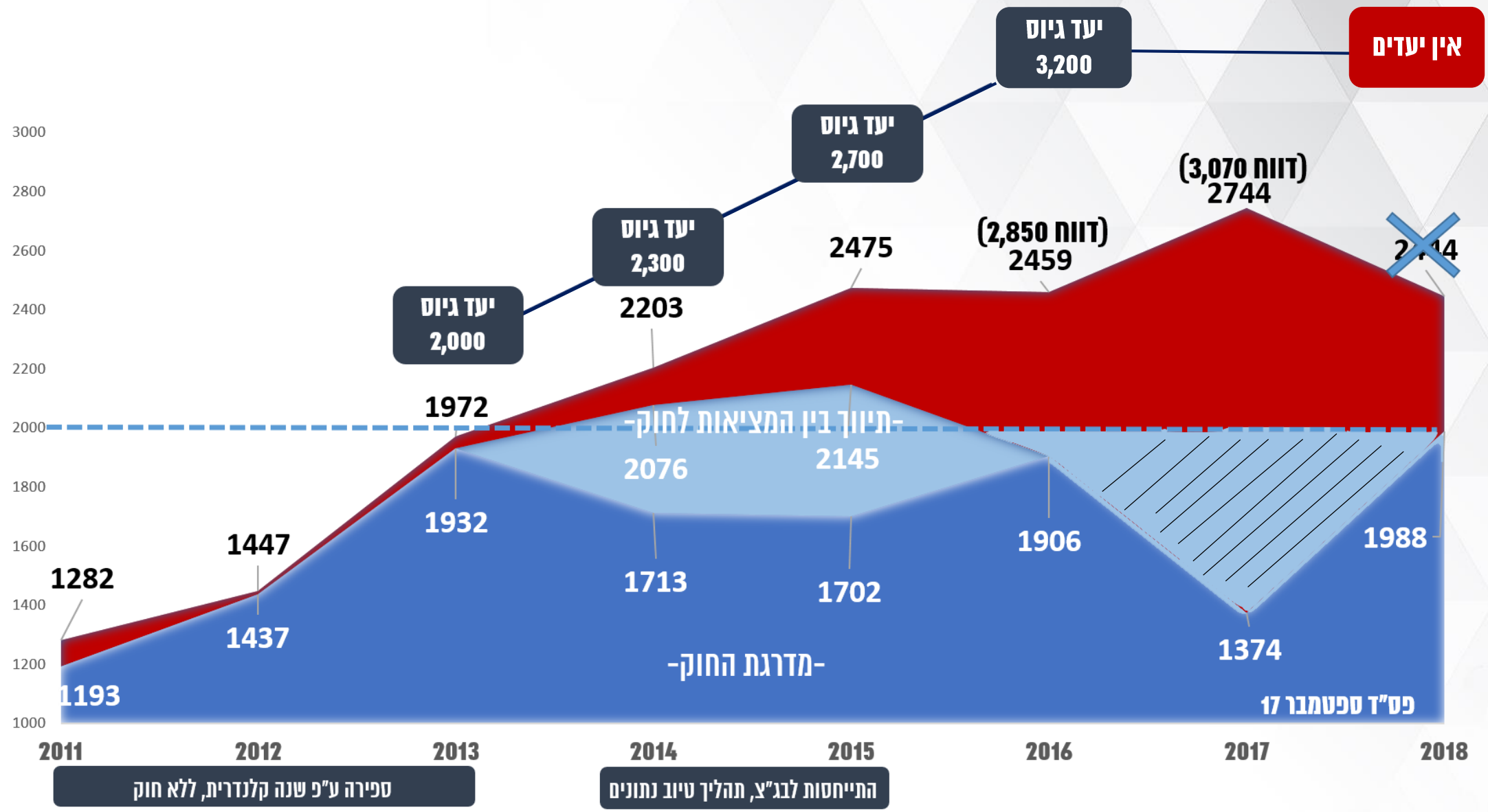
מספר המתגייסים החרדים לצה"ל בשנים 2013-2018

דומה ואינו במגמת עלייה

2

התפתחות דיווחי אכ"א למחוקק – ספירת חרדים

קובץ חרדים שנתון

2017

2016

תקלה בספירה כ-400

תקלה בספירה כ-400

הרחבות מעבר לבג"צ

+1345

הרחבות מעבר לבג"צ

+512

הרחבות שנידונו בבג"צ

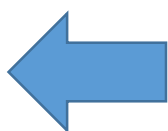
25

הרחבות שנידונו בבג"צ

+41

חוק 1374

חוק 1,906

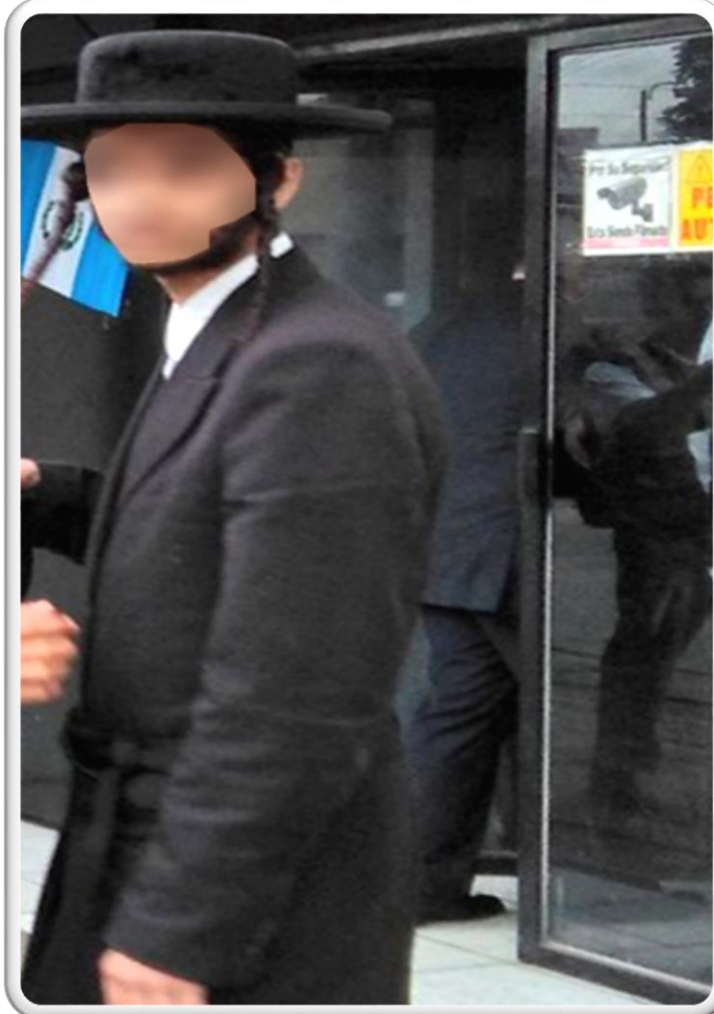
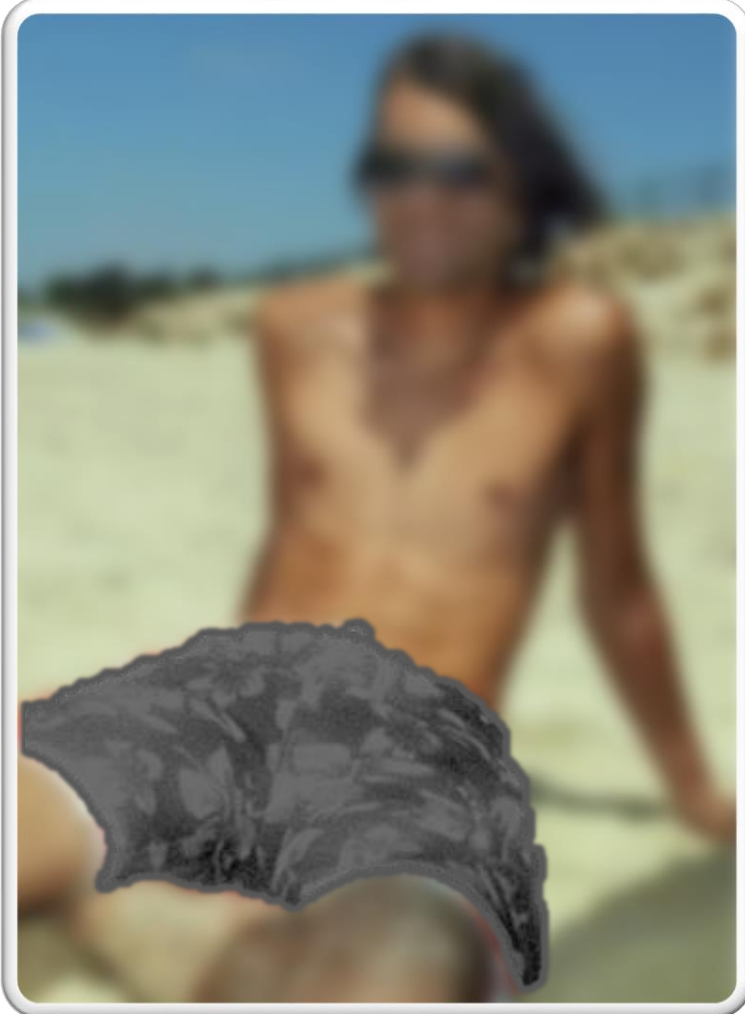

3

נתוני הספירה נערכו על ידי הגורמים המקצועיים באכ"א
בפרשנות מרחיבה שחרגה מהגדרות החוק באופן מודע, מכוון ושיטתי
בנוסף, מצאנו גם תקלות בספירה שנבעו מרשלנות מקצועית חמורה

מיהו חרדי?

הפן החוקי

חוק שוויון בנטל מגדיר מי הוא חרדי,
קובע יעדים ומחייב דיווח

המציאות

מפגש בין החוק למציאות והצורך
לגשר ביניהם

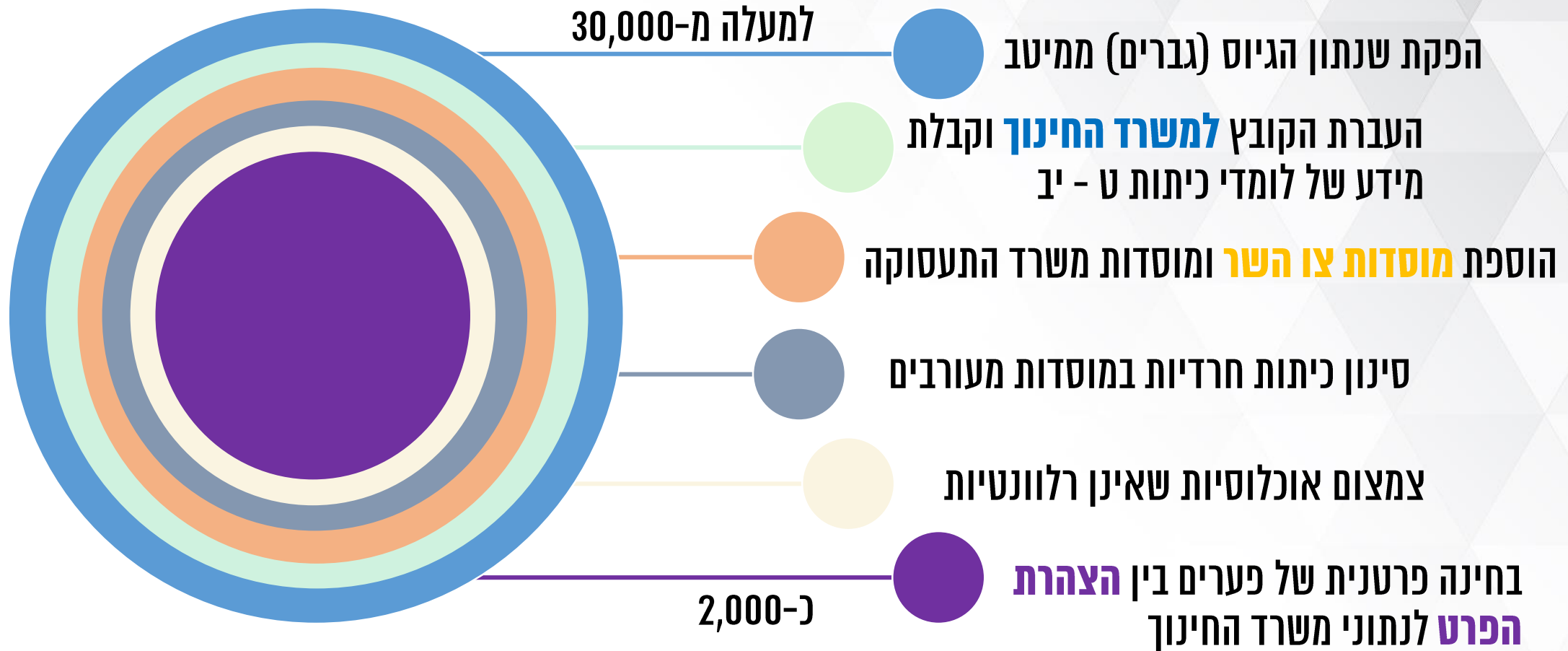

המישור האנושי

תקלות ספירה הנובעות מרשלנות מקצועית

תהליך הספירה באכ"א

צוות הבדיקה מצביע על

כשל מערכת, פיקודי ומקצועי חמור מהדרגות הזוטרות לבכירות

4

לא מצאנו שניתנו הנחיות ישירות של מפקדים בכירים (סא"ל ומעלה) שיש

להטות נתונים או למסור דיווחים שקריים על מנת לעמוד ביעדי גיוס

5

צוות הבדיקה **לא מצא** שהדיווחים הוטו בשל
לחצים פוליטיים, או ממניעים כספיים

6

למה זה קרה?

- חוסר עניין וחוסר רגישות של מפקדים בכירים (סא"ל ומעלה)
- הגדרת "מיהו חרדי" על פי חוק מייצרת **סתירה וקונפליקט** ←
- **רשלנות מקצועית** בנוסף להעדר תהליכי בקרה וחניכה
- תהליך ספירה **ידני ולא ממוכן- רמת סמך נמוכה** של מאגרי המידע והנתונים
- אי עדכון **צו שר** הביטחון (מאז 2014)
- תחושת לחץ לעמוד ביעד הגיוס – "**רוח מפקד**"
- **ממשקי עבודה לקויים ביותר** בין משרדי הממשלה

לאורך השנים מתפתחת פרקטיקה של הרחבות – ניסיון לגשר בין חוק למציאות

עיקרי ההמלצות

מנגנון הספירה והדיווח

1. **תיקון הקריטריונים להגדרת "חרדי"** בחוק הגיוס שיכלול גם התייחסות ביחס לאורח חייו של המלש"ב בעת הגיוס
2. **בניית מנגנון ספירה מקצועי ושיטתי** באחריות ענף תכנון כח אדם סדיר באכ"א וקביעת כללי ספירה ברורים
3. העברת **פלט נתונים מדוייק** של היקף המתגייסים החרדים ע"פ חוק ע"י **משרד החינוך לצה"ל**
4. **יצירת מנגנון בקרה** תוך ביצוע בקרה רבעונית
5. **הקמת מאגר דיגיטלי** בין משרדי במשרד הביטחון
6. **הקמת צוות** בין משרדי להכנת הדיווחים ובקרה על התהליך
7. **עדכון מידי של מוסדות החינוך החרדיים** בצו שר הביטחון

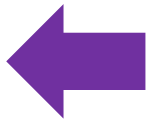
הועדה ממליצה לצה"ל להקפיא את הספירה עד יישום ההמלצות

1. **גיבוש אסטרטגיה לאומית - חברתית** בנושא גיוס ושירות בני המגזר החרדי בצה"ל ←
2. כנגזרת מהאסטרטגיה הלאומית, **צה"ל** יגדיר **אסטרטגיה** בנושא צבא העם העתידי
3. **הקמת ועדה מייעצת** לראש אכ"א בנושא אוכלוסיות ייחודיות בתוך כך האוכלוסייה החרדית
4. הגדרת **שיתופי הפעולה עם עמותות אזרחיות** והסדרת פעילותן ע"י משרד הביטחון
5. **אכיפת הנהלים** בנושא קשרי גומלין בין אנשי צבא לגורמים אזרחיים ופוליטיים

מדוע צריך אסטרטגיה לאומית?

האם צה"ל שיקר וזייף נתונים?

כשל מערכתי, מקצועי ופיקודי חמור

גילינו רשלנות מקצועית חמורה,

חריגה מהגדרות החוק באופן מודע, מכוון ושיטתי

העדר שקיפות

ללא כוונת זדון,

לא זיוף ולא שקר

צעדים פיקודיים

אחרית דבר

- צעדים פיקודיים
- צה"ל יזם את הבדיקה של נתוני הדיווח לפני הפרסום בתקשורת
- מצאנו נקודות אור ועשייה ערכית בסוגיית גיוס חרדים הן בצה"ל והן בגופים אזרחיים
- מפקדים באגף כח האדם ובעלי תפקידים נוספים, **מסרו דיווחים גלויים ומפורטים**
- **ראוי שצה"ל ימשיך לחזק חשיבה ביקורתית ונקיטת עמדה מקצועית בכל הדרגים**

הזדמנות לשינוי

